

rosa mystica

ČASOPIS PRO DUCHOVNÍ ŽIVOT

Ročník XXVI., číslo 8.

Srpen 2020

Obsah: Brněnská akademie duchovního života etih.Patrika Kužely

ZA JTRA V SEČI

SRPNOVÉ RÁNO V SÍTI PAVOUČÍ
PŘEMÍTÁ ČERVÁNKOVÝ SEN,
SKOŘIČNĚ VLAHÁ VŮNĚ DO SOUČÍ
ZVÁBILA DĚTI V JAHODEŇ.

A VZDUŠNOU SEČÍ PÍSEŇ HLAHOLÍ,
SVOBODNÝCH SRDCÍ ČISTÁ BYSTRINA.
VAN POŽEHNÁNÍ HLADÍ OBILÍ
JAK RUSOU KADEŘ RUKA MATČINA.

VE SLUJI SMRČIN ZLÁTNOU KRÁPNÍKY,
PLAMENY ŠÍŠEK TRYSKLÉ Z LIŠČÍCH DĚR,
VÁNOČNÍCH PŘEDTUCH SLADKÉ PERNÍKY
NEBESA DÍVKÁM SYPOU DO ZÁSTĚR.

Zd. Řezníček

+++

PROFILY SVATÝCH

Úryvky z knihy JAKUB A. ZEMEK O. P.
VATIKÁNSKÝ ŠPIÓN,

O SLOVENSKÉM NÁRODNÍM POVSTÁNÍ

U příležitosti zabrání našich zvonů /během nacistické okupace/ a jejich spouštění jsem se dostal do Uherského Brodu. Seznámil jsem se tam s jedním bývalým poručíkem čs. armády, který byl správcem nebo úředníkem v muzeu.

Ježto jsem to spouštění zvonů fotografoval, prosil mě, abych pamatoval s fotografií na muzeum. Vyhověl jsem mu....

Často jsme sedávali u nás v klášteře...

V Uherském Brodě... potkal jsem tam znovu toho důstojníka. Žádal mě, abych s ním šel do kláštera, že mi prý musí sdělit něco důvěrného a důležitého. Tak jsme šli. Musel jsem zavřít okno, aby nebylo nic slyšet. Řekl mi: „Nedávno byl v Luhačovicích inkognito generál a ministr Slovenského státu Čatloš. Zavolał si nás tři, kdo jsme pod ním sloužili ještě za republiky: ing. Janáčka z pivovaru, pana Babulu, faráře církve československé, a mne. Sdělil nám, že slovenská vláda v čele s prezidentem Tisem připravuje povstání. Proto budujeme pevnost v Banské Bystrici a do Bystrice se vozí potraviny, velké zásoby textilu, jídla a všeho zboží. Němcům říkáme, že budujeme pevnost proti Rusům. A tak až budou Rusové na Dukle, začneme povstání. Proto vás prosím, abyste nám přišli na pomoc, jako přišli vaši otcové v roce 1918. Máte tu Sokoly, Orly, mladé lidi, tak s nimi přijďte." Potom mi poručík řekl: „Slíbili jsme mu to, protože Sokoly bychom měli, ale u Orků nikoho neznáme. Proto vás prosíme, abyste nám pomohl sehnat co nejvíce mužů z orelských řad."

Znal jsem Orly z Uherského Brodu a oni znali mě. Proto se mi zdálo, že to bude snadné. Slíbil jsem a poslouchal jsem večer co večer Londýn, abych slyšel, zda se na Slovensku něco děje. Jednou v srpnu 1944 jsme po večerí seděli v tzv. rekreaci. Tu přiběhl farář P. Straňák, který právě bedlivě poslouchal rozhlas.... Vletěl do dveří a koktal: „Na Slovensku je po-popovstání! Volala Banská Bystrica!" ...

Pamatuji si dobře to, že generál Čatloš jim prý stále zdůrazňoval, že to dělá slovenská vláda v čele s prezidentem Tisem.

Později ve vězení jsem se dozvěděl různé „střípky" o povaze povstání. Někteří tvrdili, že lidé šli do hor proto, že rozhlas vydal prohlášení: „Slováci do hor! Němci nám zatkli našeho prezidenta Tisu!" Když se pak druhý den ozval z Londýna prezident Beneš proti Tisovi, mnoho Slováků se z hor vrátilo. Plukovník Hlinkových gard, Rabina nám vypravoval, že německý generál Berger přijel do Bratislavy, vytáhl z postele vyslance Ludína a ten musel svolat členy vlády i s prezidentem. Ten se však ukryl snad prý u františkánů v Malackách. Generál Berger vyhrožoval na

vyslanectví, že se Slováky zatočí a že Ludin i Tiso se budou pěkně vyjímat na kandelábrech bratislavských ulic. Vyslanec Ludin, i když byl jen v pyžamu, prohlásil, že musí generálovi dát nějaké pohoštění. To zachutnalo generálovi tak, že si žádal ještě nějakou další skleničku a důkladně se opil. Ludin ihned poslal Vůdci rádiovou depeši, že se generál opil před členy vlády a udělal Říši ostudu. Hitler nařídil vyměnit generála a přijel tam generál Hófl.

Ve vězení /po válce/ jsem také seděl s Rudolfem Viktorinem. Tvrdil mi, že byl náměstkem „poverenika vnútra“. Napřed říkal, že byl zavřen v Ilavě i se synem a že jim bachař pomohl utéct a on se synem pak zahájili povstání. Zdá se, že se v tom Tisově fašistickém státě komunistům nijak zle nevedlo. Básníci a spisovatelé, kteří se později dali ke komunistům, se pak předháněli v hanobení Slovenského státu, ale jeho výhody využívali bohatě. Vzpomeňme si na Mihálíka...

(Vatikánský špión, Podle autentických magnetofonových nahrávek přepsal a uspořádal P.Tomáš Bahounek OP, Matice Cyrilometodějská 1991 Olomouc)

+++

LÁNY, LÁNY

ZRAK ZNĚŽNĚN ŠEROSVITY LESŮ UMDLĚVÁ A BOLÍ.
V PEŘEJÍCH VZPOMÍNEK ZMRTVĚL KRAJ ZNAVENÝ;
OBZORY PLAVÉ DOVLÁVAJÍ V DÁLKÁCH POLÍ,
ŽHNE ZEM, PRUT ZLATA ŽÁREM SLUNCE TAVENÝ.

LISTOVÍM STROMŮ ZAŠLEHÁ POKRADMÝ STÍN.
OBLAČNÉ PLACHTOVÍ SE DME NA MOŘI POLEDNÍM,
PŠENIČNÉ LÁNY JISKRNÍ JAK ČEPEC NEVĚSTIN
A NABÍZÍ DRAHOCENNOST KLASŮ ŽNÍM.

PLÁŇ ROZVLNĚNÝCH STÉBEL HRAVĚ ŠELESTÍ,
JAK TĚŽKÝ HEDVÁB SUKNIC MĚŠTEK BOHATÝCH,
RUČEJE DUKÁTOVÉ PRŠÍ Z ROHU HOJNOSTI,
LESK ÚRODY SE ZRCADLÍ VE VÝŠKÁCH ZÁVRATNÝCH.

V ZÁPLAVĚ ŽÍRNÉ ZELENĚ SKOTAČÍ BÍLÉ ŠÁTKY ŽEN,
RET HOSPODÁŘŮV V ÚSMĚV VYKRUŽUJE DOCHVALA;
JDE POUTNÍK ZTRACENÝ, SNY V SRDCE ZASAŽEN
A ZEMĚ JASEM HÝŘÍCÍ SPALUJE DUŠI
HORALA.

Zd. Řezníček

+++

CESTOU SVATÉHO DOMINIKA 1. SLUŽBA ŽIVOTU

To, co Kristus přináší světu, je hojnost života. Ne ovšem toho vnějšího, rozptýleného a těkavého, který by snad vnějšími okázalostmi chtěl uklidňovat lidské srdce, nýbrž bohatost vnitřního života. Aby člověk žil z něčeho skutečně velikého — a poněvadž v srdci člověka se tají touha po absolutních hodnotách, tento život spočívá ve službě věčným hodnotám, jež nepomíjejí.

Když přišla hodina zjevení poslání sv. Dominika, byl postaven do takového prostředí, kde rázem pochopil scestnou metodu těch, kteří chtěli získat bludaře pro evangelium povrchní slávou a okázalostí. Jako by chtěli býti učedníci nad Mistra! Hlásat evangelium jinou cestou než živou vírou, která přenáší hory, životem podle evangelia, chudobou a sebeovládáním, je scestné, úchylné. Proti této vlně povstala reakce chudoby hledačů pravdy mimo církev, kteří ovšem zapomněli na lásku.

Svatý Dominik však uviděl jedno nutné a nezbytné: vrátit se k původnímu životu evangelia bezpodmínečně a bez smlouvání. Je evangelium ostrým mečem pro všechny věky. Ovšem evangelium skutečné, prožívané, nejen upravené podle toho, co se hodí nebo ne. Evangelium je prožívaný Kristus-Pravda, -osvěcující každého člověka, Kristus-Cesta, vedoucí všechny k cíli. Kristus-Život, naplňující duše.

To pochopil sv. Dominik ve chvíli svého osvětlení. Nezanedbal volání milost a šel. Na výboj za pravdu a za život. Evangelium v rukou a život evangelia v srdci - a již neměl, jako Syn Boží, ani kde by hlavu sklonil. Opustil všechno, i duchovní kariéru. Viděl, že lépe než zobrazovat Krista oslaveného, je žít s Kristem trpícím a

chudým. Oslavovat budeme až ve věčnosti; zde je třeba strádat, trpět, bojovat, dokud Kristus nebude ve všech srdcích. Návrat k evangeliu, to je nejvznešenější poselství, jež učinil světu svatý Dominik se svým druhem a přítelem svatým Františkem.

Kristus je hlavou duchovního života všech řádů. Ale každý řád má své zvláštní osobité rysy. Jsou to jakoby rodové znaky, jež se více méně projevují. Vzorem duchovního života podle našich rodinných ideálů je sv. Dominik. Ten však je zcela muž evangelický. Jeho osobnost je zcela proniknutá Kristem. Kristus jako by za ním stál a ukazoval na něho jako na svého žáka, který nejlépe vystihl jeho podobu. Poslání pravdy, jež mělo Slovo tělem učiněné, bylo i jeho povoláním. Ukazovat cestu všem duším bylo i jeho cílem. Žítí a dávat pravý život, který tryská až do věčnosti, bylo i Dominikovou jedinou starostí.

Proto má nesmírný význam pro pochopení rodinných ideálů tohoto obnovitele apoštolského díla evangelia znát dobře pravou podobu Otce, jenž nás zrodil pro Krista. Za celým dílem i za celou dominikánskou rodinou stojí tento Patriarcha, dívá se na všechny a všechno, co se v ní děje, a mluví ke všem: Buďte mými následovníky, jakož i já jsem byl Kristův. Potud něco zmůžete, pokud půjdete v mých šlépějích.

Je jisté, že sv. Dominik pochopil nejen svou dobu, nýbrž jeho pohled byl daleko bystřejší. Pochopil prostě jednu věc, že není v žádném jiném jménu spásy nežli v Kristu a že nikdo nemůže položit jiný základ, nežli který byl položen v Kristu Ježíši. Pochopil všechny věky a obsáhl je jediným svým pohledem, který viděl hluboce a všestranně.

Vynikal vzděláním a nadáním. Mohl býti slavným profesorem nebo věhlasným církevním hodnostářem. Již ve svém mládí ukazoval na sobě vynikající vlastnosti. Ale: časem kdy se v něm rozrůstal život Kristův až k plnosti, objevily se i žhavé touhy, jež jej vedly ven, do světa, mezi skutečné duše.

To je náš názor, za nímž jdeme. Náš duchovní život se má připodobnit tomuto ideálu. Vidíme jeho příklad i jeho postavu. Budeme v dalších statích sledovat jeho dílo a význačné rysy duchovního života podle vzoru velkého Patriarchy z Osmy.

2.SLUŽBA PRAVDĚ

Každý řád nese na sobě zvláštní rysy, jež jsou mu vlastní. Tak na příklad opatství benediktinského řádu vystihuje co nejlépe obraz dokonalé duchovní rodiny, jejíž hlavou je Kristus a jeho viditelným zástupcem je opat. Nebo řád svatého Františka je zosobněným

celým odevzdáním srdce lásce Boží, srdce oproštěného ode všeho pozemského a šťastného jedině v Bohu. Dílo svatého Ignáce z Loyoly je vůle uspořádaná do služeb Církve hlavně v poslušnosti k nejvyšší viditelné hlavě Církve na zemi. Devízou a znakem svatého Dominika je služba pravdě. Veritas -Pravda, a to absolutní, jíž je třeba se dát bez výhrady, jíž je nutno sloužit, za ni bojovat, jí zasvětit celý život a ji všude vyjadřovat.

Svatý Dominik poznal svůj úkol a své poslání právě tehdy, když viděl, jak je pravda Boží trhána. Nejde však o libovolnou pravdu, nýbrž o čistou Pravdu vtělenou v Kristu. Proto si Dominik zvolil za životní cíl službu Pravdě. Cílem řádu je hlásat Pravdu. A všechno v řeholním životě upravil tak, aby bylo dosaženo tohoto cíle. Proto hlavním prostředkem k dosažení tohoto cíle v řádu je předpis Stanov: ustavičné studium Pravdy. Bratří mají ve dne v noci na všech místech studovat a číst Pravdu a poznané rozjímat čili duchovně vstřebávat tak, aby byli stále plni, aby měli z čeho rozdávat. To bylo jistě něco nového a něco velkého v plánech řeholního života.

Odedávna se ukazuje svatý Dominik jako milovník Pravdy. A způsob jeho celého života ukazuje na duši dychtivou a žíznivou po pravdě. Stále s sebou nosil na všech cestách

Písmo svaté a z něho čerpal, obnovoval svou duši Boží Pravdou, aby byl stále naplněný tím, co měl druhým rozdávat. A tyto své vlohy dal cele do služby pravdě, když uspořádal tak veliké dílo na obranu pravdy. Celý svůj život zasvětil pravdě a pro pravdu založil svůj řád. Neboť on viděl svým velkým duchem, že nemůže mlčet, že je povolán k tomu, aby mluvil, aby osvěcoval, aby bojoval proti bludu. Až do konce věků. A tak mluví až dodnes svým řádem, vždy připraveným prolévat i krev za pravdu, která osvobozuje, za pravdu Boží.

Tato neúprosnost ve službě pravdy, jež se pak tolik projevila písemně v díle svatého Tomáše, je charakteristickou značkou řeholního života dominikánského. Proto historie řádu je ve znamení služby pravdě. Papežové svěřovali našemu řádu tyto úkoly, týkající se boje za pravdu Kristovu. Proto studnicí, odkud Církev čerpá své síly k hájení pravdy, zůstává Tomášovo dílo.

Snad je snazší prožívat citově svůj poměr k Bohu a je někdy svůdnější přimhouřit oči k celé pravdě, jež se zdá býti odpuzující

nebo nemožná, ale tolik je jisto, že pravda v řádu jsoucna má své první místo. Nejvznešenější schopností člověka je rozum. Služba pravdě a rozumu je často těžká, ale je to cesta jistá. Láska ke každé pravdě musí být význačným rysem duše, která chce jít ve šlépějích svatého Dominika, ať je v kterémkoliv odvětví řádu. A v první řadě služba Boží pravdě té, která byla zjevena světu z hlubin božské bytosti z dobroty Boží. Hlubší poznání tajemství Božích se má zračit v duchovním životě každé dominikánské duše. Nebát se prohloubit své poznatky v duchovním životě. Rozum, osvícený věrou a podepřený pokorou za pomoci darů Ducha svatého, může dospět k okoušení tajemství Božích. Slova svatého Pavla „Vím, komu jsem uvěřil," mají být radostným heslem všech členů svatého Dominika. Ale tuto službu pravdě je třeba projevovat i v celém životě, jak ve smýšlení, tak v řeči. Stát za tím, co tvrdíme, s celou bytostí. Nic se nemůže tak protivit této službě pravdě, jako neupřímnost a falešnost, kterou je vidět i u těch, kteří vedou duchovní život. Kolik zbytečných, neupřímných a nepravdivých slov se pronáší ve světě, i mezi křesťany!

Každá pravda, ale hlavně pravda Boží, naprostá a celá, je ideálem svatého Dominika. Proto služba pravdě, nesmlouvavá a radostná, má být znakem duchovního života všech těch, kteří se napájejí ze zdrojů, jež nám otevřel svatý Dominik.

3. SLUŽBA LÁSCĚ

I když rozum jako ukazatel pravdy a zaměření života je první a nejvznešenější schopností člověka, přece v křesťanském životě nade všechno je láska k Bohu, bez níž by nebyl nikdo nic, kdyby třeba prorokoval a znal všechny jazyky, jak praví Apoštol ve své velepisni lásky. (I. Kor. 13.) Dominikánský duchovní život není nic jiného než rozvinutí lásky Boží v duši. I když v něm převládá jako hlavní služba pravdě, přece tato práce nesměruje k ničemu jinému než-li k dokonalému rozvoji lásky k Bohu v duši jednotlivých členů a v srdcích všech věřících. I zde platí slova: „Lásky kdybych neměl, nic nejsem."

Všechno v řeholním životě různých větví řádu je tak upraveno, aby to sloužilo vzrůstu lásky. Pravdou Boha poznáváme, že je, že je dobrý a láskyhodný. Vůlí však, schopnou nekonečného dobra, se povznášíme k samému Bohu a spojujeme se s ním láskou. Již zde na zemi začínáme milostí to, co se má jednou proměnit v dokonalé uchopení nekonečného dobra, po němž jsme zde na zemi vzdychali, toužili a z dobroty Boží v počátcích již i okoušeli. Proto každý úkon má být projevem lásky k Bohu, jež nechce být nečinná a mrtvá,

neboť i nejmenší předpis stanov má pro nás znamenat rozmnožení lásky.

Bylo-li řečeno všem, aby se smažili o dokonalost podle svatost Boží, tím více to platí a zavazuje toho, kdo v duchovním životě se zasvětil lásce Boží, nejen povrchní, nýbrž uvědomělé, pěstované, zdokonalované denně úkony ctností, kajícnost a práce pro zájmy Boží. Proto dominikán bez lásky Boží by byl skreslením myšlenky sv. Patriarchy, byl by bezduchým hlasatelem pravdy evangelia, která chce býti žita a prožívána v nejtajemnějších komnatách duše.

Pravda evangelia, není-li přivedena do života jednotlivců, se stává krutou a nemilosrdnou výčitkou, hlubokou ranou duše, jež se dá zhojit jedině láskou podle ní. Když sv. Dominik opustil všechno, když chodil po apoštolských cestách, neznal únavy, když rozmlouval s Bohem nebo o Bohu, když pěl v kůru žalmy, trýznil se a připravoval se v moci o spánek, bylo to proto, že jeho srdce bylo zakotveno v lásce Boží. Svými pracemi, úkony a modlitbami dával průchod na venek své lásce k Bohu, již byl uvnitř stravován, a těmito skutky rozmnožoval stále svou lásku. Zasvětil se pravdě, ale ne abstraktní a suché, ný/brž pravdě z lásky a s láskou. Pravda bez lásky a proti lásce není ta pravá Boží pravda. Bůh je pravda, ale on je zároveň láska. Pravda bez lásky usmrcuje, pravda s láskou osvěcuje a oživuje.

Je třeba si dobře zapamatovat, že podkladem a cílem všeho dění v duchovním životě členů svatého Dominika musí býti láska, je/ je životem duše. Bez ní by neměly smyslu řeholní úkony, a sám řeholní život by byl pošetilostí. Nemůže sái nikdo stěžovat, že nemůže milovat Boha. Snad někdo jej nemůže lépe chápat nebo poznat smysl některých tajemství, ale milovat může každý, protože k tomu je stvořeno srdce lidské. Každíčkým úkonem, konaným v milosti, můžeme rozmnožovat v sobě lásku Boží. O to se již stará řehole a stanovy. Na nás je, abychom jen z nich žili, jimi se posvěcovali.

Ale nezapomeňme, že láska k Bohu a láska k bližnímu je jedna. Proto nemůže býti rozdíl v lásce, kterou milujeme sami u sebe Boha, a mezi láskou, kterou dáváme bližnímu. Není-li naše láska k bližnímu skutečná a dokonalá, ani láska Boží v nás nemůže dospět

k svému vyvrcholení. To je nauka, kterou nám hlásá evangelium a kterou tak důrazně opakuje Andělský Učitel.

Celý dominikánský život se všemi předpisy, s veškerou organizací a prací je budován tak, aby sloužil pravdě a šířil lásku jako když slunce ozařuje, otepluje a dává život. Dvě nejkrásnější schopnosti člověka, jimiž je Bohu nejpodobnější, jsou uvedeny v činnost, a tak jsou přiváděny k svému zdokonalení. Pravda osvěcuje, láska dává všemu život. Je vznešené hájit pravdu, za ni bojovat i umdlévat. A je nade všechno krásné zasvětit se lásce Boží, která neumírá, z ní žít pravdě a pravdou spět stále k větší lásce. To jsou ideály, jež nám staví před oči znak řádu, řehole i stanovy.

USEBRANOST DUŠE

Jednou z největších příprav pro celý dominikánský život, na nějž kladou tak veliký důraz stanovy řádu, je rozjímání o Božích pravdách. Je to veliký ornyl, jakoby jen činnost byla nutná a významná, hlavně taková, kterou je vidět. Jen činnost uvážena, prospěšná lidské společnosti nebo jednotlivcům podle norem pravdy, může něco znamenat. Dříve než Člověk působí navenek, je sám u sebe, se svým vnitřním životem, Ježíž má rozvinout k nejvyššímu stupni. Za každou velkou činností se skrývá duše ponořená v pravdu.

Duchovní život se nemůže rozvíjet ve vnějším rozptylování. To by znamenalo plýtvání silami duše, jež jsou určeny k tomu, aby se rozvíjely pod dotekem Božím ke službě 'božské pravdě a bližním. To měl na mysli sv. Dominik, který kudy chodil, rozmlouval s Bohem nebo o Bohu. Věděl dobře, že napřed každý sám musí dát Bohu nejvíce a jím se naplnit, dříve než půjde rozdávat druhým, aby jeho srdce -neznělo prázdnotou. Sv.Tomáš Akvinský píše, že i kdyby nebylo- bližních a kdyby žila jen jediná duše na světě, že by se musela radovat z přátelství Božího a že by byla šťastna z radost Boží. Jinými slovy je tím řečeno, že apoštolát předpokládá duši upravenou v jejím poměru k Bohu, která je naplněna štěstím Božím, aby z něho rozdávala též bližním.

Toto naplňování nitra velkými hodnotami se děje v-tajemném styku, kdy duše je postavena sama před sebe a před Boha. Je to rozjímání, z něhož se rodili světci a velikáni dějin. Je to denní příchod k Otci, s nímž rozmlouváme, u něhož se těšíme a čerpáme rady pro život. Není to ztráta času. Co by nám prospěla šťvanice života, kdybychom na konci života byli zase sami se sebou tak prázdní? Není to ani nějaké těkání mysli, nýbrž pohled na oceán Boží bytosti, při němž jsme uchvázeni velebností, krásou a dokonalostí. Duše si

uvědomuje své příslušenství, své omilostnění i povolání. Jen v rozjímání pochopíme smysl života.

Roztěkané duše také přežijí, ale tím prožijí život bez velkého užitku. Nejen že nic velkého nevykonají, nýbrž ani samy nikdy dobře nepochopí, co je to vnitřní radost z pravdy a co to znamená žít s vědomím odpovědnosti. Přelétnou jako motýli s místa na místo, utrhnou ze všeho něco jako mlsná zvířátka, ale nakonec se diví, jak to všechno uteklo a že mají prázdné ruce i duši.

Je život tak složitý a tak těžký, hlavně pro ty, kdo ve světě zápolí o denní chléb. Ale myslet můžeme všude, i při práci. Nemůže-li někdo jako řeholníci denně rozjímat v tichém ponoření duše o pravdách Božích, přesto může pěstovat vnitřní usebranost duše třeba i při práci. Když jde někdo do práce, nebo z práce, ve volný čas nebo jinak se může neviditelně povznést výše a dát se do řeči s hostem duše, který přebývá v každé omilostněné duši. Není žádná poušť tak širá, není žádná samota tak pustá, žádná práce tak složitá, aby nám vyrvala tajemství naší duše. Naopak každá práce se stane lehčí a radostnější, když ji ovlažíme vzpomínkou na lásku Boží, která je rozlita s milostí v duši. Je třeba jen pohledu do duše. Tam je ta komůrka, o níž mluví velká matka dominikánských duší, sv. Kateřina Sienská. Tam do té komůrky nepouštějme nikoho, ani rozptýlenost práce. Tu ponechme jen sobě a tajemství přítomnost Boží. Tak náš duchovní život se zvroucní, naplní, upevní. Naučit se vnitřně rozmlouvat s Bohem je velká věc. Záplava božské pravdy v naší duši dá vykvést velkým rozhodnutím pro život. Rozjímáním se naučíme lépe přijímat svátosti, neboť bezmyšlenkovitost velmi škodí v duchovním životě a navalí časem do duše tolik problémů a překážek, že si neví rady. Rozjímáním lépe pochopíme též své povolání a poslání v dominikánské rodině. Nezapomínejme na • usebranost duše a její ponoření. Tím jsme, čím jsme ve své duši, neboť ta je nám nejvlastnější. Duše však potřebuje věčných hodnot k svému rozvoji. Vše ostatní je jí malé.

BOHOSLUŽBA

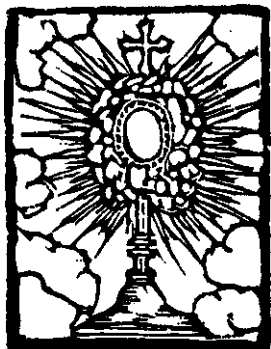
Vedle vnitřního života, který je základem, je to modlitba, která oživuje duchovní život a která má velké poslání v dominikánském řeholním životě. Celý člověk patří do služby Boží jak vnitřně, tak zevně. Nejlépe člověk vyjadřuje společensky svůj poměr k Bohu chválami Božími.

Církev sv. je si vědoma, že Božímu velkému jménu se musí přinášet i společná chvála. Je pravda, že Kristus Pán napomíná, abychom se modlili ve skrytu, ale on měl na mysli bezduchovost a okázalost

veřejných modliteb farizejů a křik pohanů, v němž chtěli docílit účinků svých modliteb. Církev zavazuje své služebníky a řeholníky ke společným chválám[^]Božím, jež se denně vznášejí k nebi ze všech katedrálních chrámu a řeholních kostelů, jako mohutné přívaly a neustávající chory.

Sv. Dominik převzal tento způsob modlitby. Je základní složkou dominikánského života. On sám dával svým bratřím příklad, když se horlivě zúčastňoval chórových modliteb a když své bratř\ vybízel, aby s nadšením zpívali v choru. Chvály Boží jsou něčím velkým, vznešeným a svatým. Jsou projevy naší závislosti a v\ znáním velebnosti Boží. Stoupají k nebi jako vonný dým kadidla a svolávají na zemi rosu požehnání Božího. Jsou též uskutečněním slov Kristových, že kde jsou dva nebo tři shromáždění na modlitbách, on je uprostřed nich.

Podle ustanovení svatého Dominika je třeba tyto společné modlitby vykonávat důstojně. Dílu Božím je třeba věnovat nejlepší síly.

Unavujeme-li se pro chvály Boží, je to čestná únava a stojí to za to. Dobře prováděné chvály Boží jsou radostí Boha, andělů i svatých. Vzdělávají věřící a působí v nich vědomí vyšších hodnot a stesk po nebi. Ukazují, že v tomto údolí slz je něco velkého, věčného, radostného a čistého.

Proto dominikánské duše mají být oddány oslavě Boží. Mají milovat chvály Boží a mít smysl pro společenství modliteb. (členům

III. řádu jsou dány do rukou Mariánské chvály. Mohou též uskutečňovat společně oslavu Boží, když se modlí žalmy svých hodin a když tak denně oslavují Pannu Marii. Není to poslední úkol ctít Matku Boží, ji denně pozdravovat. Když si upraví tuto svou povinnost tak, aby se jejich modlitba střídala s prací, je to posvěcování denních starostí modlitbou a uskutečňování velké povinnosti oslavy Boží. Mohou recitovat své hodinky společně, anebo aspoň v duchu přidružovat své modlitby k chválám Církve.

V našich modlitbách má více převládat oslava Boží než jen ustavičné prosby. Velebnost Boží sráží duši na zemi. I kdybychom nikdy-nebyli vyslyšeni, byli bychom povinni oslavovat Boha, protože jeho velikost nás k tomu zavazuje. Proto chvály, jež Církev koná na celém světě, jsou spíše rázu oslavného než prosebného. Blažený Humbert doporučuje, abychom se proto k prosbám uchylovali spíše ve svých soukromých modlitbách. I prosebná modlitba má své místo v duchovním životě, protože tak

vyjadřujeme svou slabost, nemohoucnost, ale zároveň důvěru v Boha.

Dominikánský život je prolnut oslavou Boží a modlitbou. Boží dílo je jeho podstatným zájmem. Proto duše, které jej chtějí vést opravdově, musejí se přiblížit k těmto zdrojům.

+++

Milý Otče Tomáši

Osměluji se Vám napsat tento dopis, kterým se vracím k námětu, který jsme probírali na našem setkání terciářů svatého Dominika v Brně. Jedná se o téma očištění. Nechci s tím obtěžovat ostatní při dalším setkání. Proto Vám píši, zda byste mi nemohl aspoň stručně něco napsat o této věci. Nejvíc mne zajímá, jestli lidská duše po smrti člověka nějak poznává, a když poznává, tedy jak. Kromě toho by mě zajímalo, zda se duše v očištění nějak pohybuje a jak.

S pozdravem

Bratr Tarsicius Malinka

V Brně 16.7.1998

Milý bratře Tarsicie,

Odpovídám Vám na Váš dotaz ohledně duší v očištění.

Zajímá Vás, zda a jak poznává lidská duše oddělená od těla. Nenapiši Vám nic z vlastní zkušenosti, protože jsem v očištění nikdy nebyl. Jsem však přesvědčen, že lidská duše oddělená od těla má schopnost poznávat a také poznává.

V lidské duši oddělené od těla nezůstává smyslová činnost, avšak zásadně zůstávají smyslové schopnosti a jejich pohotovosti. Ona si skutečně uchovává své nehmotné schopnosti.

Pokud jde o sebepoznání lidské duše po smrti těla, nepochybně se děje, ovšem jinak, než jak probíhá během pozemského života. Příčina toho, proč lidská duše spojená s tělem poznává nikoli svou bytostí, nýbrž svojí činností, spočívá v tom, že mimo rozumové schopnosti má duše také schopnosti smyslové. Smyslové poznání u člověka předchází rozumové a první činnost rozumu je rozumové chápání smyslového. Má-li člověk poznat sebe sama, tedy musí svou bytost pojímat pomocí pojmů odvozených ze světa smyslů.

U lidské duše po rozpadu těla je tomu však jinak. Není-li duše už spojena s tělem, pak se její sebepoznání podobá sebepoznání anděla, ovšem s tím, že inteligence anděla je vyšší než lidská. Dokud je lidská duše spojena s tělem, tak se ve svém poznání liší

od poznání andělského jednak podstatně, jednak případně, nižším stupněm. Andělské poznání je podstatně dokonalejší než lidské, protože anděl je ryzí inteligentní duch, a jako takový poznává přímo sebe sama a jiné duchové podstaty, ovšem kromě Boha. Člověk má o duchovém světě jen pojmy odvozené z oblasti smyslového poznání. Andělské poznání je také případně, stupňovitě víc dokonalejší než lidské, protože pronikavost andělského poznání je vyššího stupně, než pronikavost lidského poznání. Po zániku lidského těla je odstraněn podstatný rozdíl mezi sebepoznáním a poznáním lidské duše oddělené od těla a sebepoznáním a poznáním andělů. Zůstává však rozdíl ve stupni poznání. Andělé poznávají pronikavěji a jasněji, než lidské duše. Příčina nižšího stupně poznání lidské duše bez těla spočívá v jisté omezenosti tohoto poznání. Omezenost je zde dána tím, že tento stav lidské duše oddělené od těla, není pro duši ani přirozený, ani trvalý. Jednou byla přirozeně spojena s příslušným tělem a jednou bude s tímtéž tělem znovu spojena, a teprve to bude pro ni přirozené.

Sebepoznání lidské duše oddělené od těla a její poznání vůbec se však podstatně neliší od andělského. Lidská duše po smrti těla je ve své rozumové činnosti odpoutána od závislosti na smyslových věcech. V poznávání nepostupuje duše od možnosti k uskutečnění, ale poznává neustále skutečně. Poznává tedy svojí bytostí, a ne svou činností, zatímco v pozemském životě tomu je naopak. Skutečnost lidské duše oddělené od těla je pouhý tvar a proto je skutečně poznatelná. Proto má lidská duše po rozpadu těla v samotné své podstatě srozumitelný způsob poznání, kterým poznává sebe samu. Poznává tedy dokonale svou podstatu, protože skutečnost pro ni splývá se sebepoznáním. Jenže - na rozdíl od anděla - není toto poznávání duše trvalé, uvádí svatý Tomáš (S.th., I, 56, 1).

Lidská duše, která po rozkladu těla dokonale poznává sebe samu, poznává onu vlastnost společnou všemu, která je základem obecného pojmu.. Poznává různé druhy tvorů a v každém druhu různé jednotliviny. Postrádá však prostředek poznávání odlišnosti nižší či vyšší věci dle jejich zvláštnosti. Duše oddělená od těla by k tomu potřebovala obrazy odlišné od své podstaty na způsob tvarů či jakostí.

Jak může lidská duše po tělesné smrti poznávat jiné bytosti?

Přirozeně je poznávat nemůže. Mohla by je totiž poznávat jedině prostřednictvím obrazů, odlišných od své podstaty, které však přirozeně postrádá. Kdyby je však měla poznávat, tedy by obrazy

hmotných věcí musely být duchovně vštípeny do lidské duše. Dlužno podotknout, že mluvíme o obrazu, který spočívá v takové vlastnosti poznávací schopnosti, již v sobě může vytvořit takové poznání.

Dokud je lidská duše spojena s tělem, dotud se musí k této vlastnosti zvolna dopracovávat, kdežto po rozkladu těla poznává lidská duše podobně, jako poznává anděl (S.c.gent., II, 96).

V poznání lidské duše oddělené od těla (podobně jako u anděla) se však poznávání shoduje s abstrahováním. Zatímco se lidská myšlenka abstrahuje z vjemů jednotlivých smysly vnímatelných věcí působením činného intelektu, myšlenka lidské duše po smrti (podobně jako myšlenka andělova) není abstrahována ze smysly vnímatelných věcí, nýbrž je dána Bohem jako následek duchové přirozenosti. Proto je myšlenka po smrti (podobně jako myšlenka anděla) současně všeobecná a určitá. Představuje náraz lva i jednotlivce téhož druhu, jednotlivce nyní jsoucí i jednotlivce minulé, na které měl anděl upjatu pozornost a na které si může udržovat vzpomínku. Takto jsou myšlenky lidské duše po smrti (podobně jako myšlenky anděla) účastí na myšlenkách Božích, podle kterých Bůh stvořil věci.

Z vlastnosti myšlení lidské duše po smrti (podobně jako myšlení anděla), že je současně všeobecné a určité vyplývá také, že poznání je tu rozumové, ale nikoli přemítavé, nikoli diskurzivní, nýbrž přímé intuitivní. Poznává se tu čistým, přímým zřením, poznávajícím ihned jednotlivou věc ve všeobecnou.

Divíte se, jak je to možné? Je tomu tak proto, že lidská duše se po oddělení od těla podobá andělu a anděl je ryzí duch, takže síla či pronikavost jeho rozumu mu dovoluje najednou poznat duchovní tvory anebo poznatelné stvoření.

Co platí o andělském poznání, to platí také o lidské duši po rozkladu těla, ovšem s tím, že poznání této duše je méně pronikavé. Vždyť v duši člověka za pozemského života vzniká rozdíl mezi poznáváním a abstrahováním jedině tím, že lidský rozum musí své poznatky nejprve dobývat ze smyslových obrazů..

Jako je tomu s poznáváním hmotných věcí, tak je tomu i s poznáváním duchových podstat.

Když je má lidská duše po rozkladu těla poznávat, tak musejí být jejich tvary Bohem vštípeny jednotlivé duši. Andělovi je toto vštípení jejich tvarů přirozeně vlastní. Když věci vycházejí při stvoření od Boha, tak nabývají při tomto vycházení jednak věčné bytí, podle něhož jsou samy v sobě, jednak ideální bytí, které

spočívá v poznávací schopnosti anděla (S.th.,I, 56,2). Lidské duši oddělené od těla však toto vštípení musí být dáno zvlášť.

Takže shrnuji o způsobu posmrtného poznávání lidské duše toto: Lidská duše po rozkladu těla může poznávat jediné tak, jak poznává anděl, třebaže nedosáhne tak vysokého stupně pronikavosti a jasnosti.

Víte, jak přesně se to děje? Duše oddělená od těla nepoznává podstatu tak, že by se zabývala jevovou stránkou bytosti, nýbrž pojímá ji přímo v oněch tvarech, které jsou jí Bohem zvlášť vštípeny. Nepoznává tedy jen to, co je společné rodu či druhu, nýbrž poznává věci také dle jejich jedinečné zvláštnosti. Pokud je tedy lidské duši po smrti dáno nějaké poznání, tedy tak jako anděl poznává nejen všeobecné, ale také jednotlivé. Bytosti totiž vycházejí od Stvořitele nejen co do všeobecné přirozenosti, ale také podle své skutečné jedinečnosti v bytí; musejí tedy také dle svého oboustranného vztahu vycházet od Boha v ideálním bytí, takže tvary poznání v rozumu lidské duše musejí být takové, aby jimi bylo poznáno jak všeobecné, tak jednotlivé (S.th.,I, 57,1-2).

Co tedy ví duše o jednotlivostech, týkajících se bytostí jí blízkých z pozemského života?

Nemůže se obracet ke smyslům. Proto se obrací k vyššímu. Obrací se tedy k osvětlení, které Bůh dává každé lidské duši po smrti. Andělé dostávají v tomto božském osvětlení i sebemenší podrobnosti toho, co se kde ve stvoření děje. Duše zesnulých však postrádají tak dokonalé osvětlení, jakého se dostává andělům s ohledem na vyšší stupeň dokonalosti těchto ryze duchových podstat. To je přirozený důsledek posmrtného stavu duše, která ještě není v nebi, kde by patřila na samu podstatu božství (S.c.gent., II, 100).

Duše zemřelých nemohou přirozeným poznáním objevit, co se děje v pozemských poměrech (S.th., I, 139, 8). Lidská duše oddělená od těla poznává věci podle toho, jak je k nim zařízena, buď podle stop předchozího poznání z pozemského života (S.th., I, 139, 5-6) nebo dle božského zařízení (S.c.gent., II, 99).

Duše zesnulých jsou sice přirozeně odloučeny od styku se živými, ale mají spojení s dušemi jiných zesnulých a s anděly. To obsahuje dvojí.

Především to, že lidská duše po smrti poznává duše jiných zemřelých právě tak, jako poznává anděly (S.th., I, 139, 2). Přitom je příznačné, že místní vzdálenost nepřekáží poznávání oddělené duše (S.th., I, 139, 7).

Za druhé, duše zesnulých mohou cílevědomě navazovat spojení s dušemi jiných zesnulých a s anděly. Duše v očištění nejsou vzájemně odděleny tak, že by mezi nimi nemohlo nastat spojení. Toto spojení se však nemůže dít pomocí smyslových prostředků. Jak tedy komunikuje lidská duše po smrti s jinými dušemi zesnulých a s anděly?

Ryze duchovním přenosem myšlenek. Chce-li jedna duše sdělit něco jiné duši, tedy odkryje své myšlenky tak, aby byly zřejmé jiné duši. Přitom duše pouhou silou své vůle způsobuje, že jsou dané myšlenky poznávány jinou duší, přesněji řečeno: pokud je ta duše, která myšlenku sděluje, dokonalejší, než zamýšlená. Z toho vychází najevo, že lidská duše po smrti nemůže tyto své myšlenky vnuknout žádnému z andělů (S.c.gent., II, 98). Přestože jsou duše zesnulých přirozeně odděleny od styku s živými, někdy se zdá jakoby duše zesnulých věděly o jednotlivostech lidského života, zejména o těch, k nimž je vázaly nějaké příbuzenské svazky. Dokonce se mluví o znameních, které dušičky dávají svým příbuzným. Pokud se zemřelí zjevují živým, děje se to buď ze zvláštního Božího řízení, a potom je to Boží zázrak, nebo se taková zjevení dějí prostřednictvím činnosti andělů, a to i bez vědomí zesnulých.

Toto pojetí posmrtného stavu duše zásadně vylučuje spiritismus s výjimkou toho, že se bez vědomí duší mohou zjevovat zlí, padlí andělé, a to v různých podobách.

Meze posmrtného poznání lidské duše:

Poznání lidské duše po rozkladu těla má jisté meze právě tak, jako je omezeno poznání andělů. Je jisté, že lidská duše oddělená od těla, podobně jako anděl nemůže poznat tajemství lidského nitra, totiž zejména hnutí svobodné lidské vůle. Bůh stvořil člověka se svobodnou vůlí, a tuto svobodu tomuto rozumnému tvorů zaručuje. Bůh je moudrý a nedělá nesmysly (na rozdíl od nás lidí), a tedy nepopírá, co jednou nějak stvořil. Zaručuje člověku jeho svobodu, a to jak proti tvorům ještě inteligentnějším, než je člověk, andělům, tak tím spíše vůči pronikavosti poznání lidské duše, pokud je spojena s tělem, i když je od těla oddělena. Člověk se může rozhodovat dobře či špatně, takže není zevně poznatelné, jak se rozhodne.

Také různé zvláštní postupy myšlení určitého člověka jsou jiným lidem právě tak jako andělům skryté. Rozumná bytost je totiž pánem svého myšlení a svého jednání. Jedině Bůh ve své vševědoucečnosti ví o všem. Je svrchovaným Pánem tvorstva a jeho posledním cílem, k němuž všechno řídí (III Kr, 8, 39). Avšak lidská

duše, ani ve stavu oddělení od těla, kdy se svojí duchovostí, svobodnou vůlí a rozumností podstatně neliší od anděla, není takovýmto svrchovaným Pánem, zrovna tak, jako jím není ani anděl.

Třebaže anděl a podobně i lidská duše oddělená od těla nemohou přímo poznat myšlenkové postupy a hnutí svobodné vůle nějakého člověka, mohou je poznat nepřímou, z vnějších účinků. Z různých takových účinků může anděl, tedy bytost přirozeně oddělená od těla, usuzovat o skrytém vnitřním dění v člověku, ba dokonce může o něm usuzovat lépe než samotný tento člověk. Lidská duše oddělená od těla to dokáže také, patrně lépe než ve stavu spojení s tělem, ale vždy hůře než anděl. Předpokladem toho je, aby se jí dostalo poznání oněch účinků, ze kterých lze usuzovat. Tak může lidská duše oddělená od těla podobně jako anděl usuzovat i do budoucnosti s větší pravděpodobností než nejzkušenější znalci povahy a poměrů a prognostici. Přesto však budoucí změny, závislé na svobodné vůli nějakého člověka, zůstávají neznámé jak andělu, tak lidské duši ať spojené s tělem nebo oddělené od těla. Budoucí věci zná bezpečně jedině Bůh. (I Kor 14, 24) I ten nejinteligentnější ze všech tvorů, anděl může mít spolehlivé poznání o těchto věcech pouze zjevením (136).

Jako anděl, tak ani lidská duše po rozkladu těla neproniká přirozeným rozumem všechna tajemství víry. Poznávají je poučením od Boha, a to nikoli najednou, nýbrž poznenáhla, ba některá z nich poznají až při věčném soudu (Mk 13, 32). Rovněž tak obsah proroctví jasně poznávají a chápou naplno teprve tehdy, až se vyplní (Ef 3,8).

Poznání lidské duše oddělené od těla se podobně jako andělské poznání vztahuje k Bohu.

Pokud jde o vztah lidské duše oddělené od těla k času, tedy dlužno uvést, že doba očist'ování duší v očiš'ovaci není u všech duší stejná. U každé duše však začíná oddělením od těla a končí nejpozději na Posledním soudu. Vnímání a zakoušení času, jeho plynutí, a tedy také jeho délky je ovšem jiné u lidské duše oddělené od těla, a jiné u člověka, žijícího ve světě.

Jak lidská duše po smrti vnímá čas?

Podobně jako anděl. Anděl nepoznává budoucnost tak, jak je sama v sobě, protože by se jednalo o Boží vědění. Avšak andělský rozum a kterýkoli stvořený rozum nemají božské věčnosti. Proto nemůže být poznána od nějakého stvořeného rozumu budoucnost, jak je ve svém bytí.

Lidé nepoznávají budoucnost, leda z jejich příčin nebo z Božího zjevení. Anděl (a tedy také lidská duše oddělená od těla) poznává budoucnost mnohem zevrubněji. Ačkoli rozum anděla (a podobně i rozum lidské duše po smrti) je nad časem, kterým jsou měřeny tělesné pohyby, přesto je v tomto rozumu čas podle následnosti rozumových pojetí. A tak, ježto je následnost v rozumu anděla (jakož i v rozumu lidské duše po smrti), není mu (a podobně také lidské duši po smrti) přítomno vše, co se děje během celého času. Třebaže podoby, které jsou v rozumu anděla (a rovněž i v rozumu lidské duše oddělené od těla), se samy sebou mají stejně k přítomným, minulým a budoucím, přesto přítomná, minulá a budoucí se nemají stejně k pojmům. Protože to, co je přítomné, má přirozenost, kterou se připodobňuje podobě, která je v mysli anděla (i samotné lidské duše), a tak může být skrze ni poznáváno. Ale to, co je budoucí, dosud postrádá přirozenost, kterou by se tomu připodobnila, proto nemůže být skrze ni poznána (S.th., I, 57, 3 k 1,2,3).

Ptáte se také po pohybu lidských duší v očistci nebo i v nebi, k tomu obecně píš, že tyto duše, oddělené od těla, k němuž přirozeně patří, jsou v nehybném stavu, podobně jako andělé, ale mají schopnost pohybu, ale pohynou se jedině, když je k tomu pohne Bůh.

Pro podrobnější poznání případného pohybu duší v očistci, by bylo třeba zamyslet se napřed nad časoprostorovými poměry v očistci. Podrobněji se to můžete dozvědět v knize

*Tomáš J. Bahounek OP, Maska a tvář očisty, Olomouc 1997
Vyd. Matice cyrilometodějská. Nihil obstat: P.ThLic. Albert Beneš
OP*

S pozdravem

Ve svatém Dominiku

P. Tomáš Bahounek OP

+++

Milý Otče Tomáši,

Ještě jednou se osměluji, abych se znovu vrátil k otázce očistce. Moc by mě zajímalo, co se dá říci o délce setrvávání lidské duše po smrti v očistci, a také o pohybu této duše po smrti. Napište mi o tom aspoň pár stručných řádek.

Váš

Bratr Tarsicius Malinka

Drahý bratře Tarsicie,

Ptáte se mne na věci, o kterých nenám žádnou osobní zkušenost. Otázku časoprostorového rozložení očištěnce je možno poněkud objasnit pomocí obdobných poměrů mezi anděly, jak to podává svatý Tomáš.

Doba posmrtného očištění duší v očištěnci je vcelku vymezena lidskou smrtí a zmrtyvýchvstáním při všeobecném Posledním soudu. Doba očištění jednotlivých lidských duší v očištěnci však není stejná. To se řídí velikostí a závažností neodpuštěných důsledků hříchů. Vcelku se ovšem tato doba očištění u každé duše v očištěnci zkracuje, protože si duše už odpykává část trestu. A také proto, že jí věřící, kteří žijí v tomto světě pomáhají. (modlitbou, mší svatou na daný úmysl obětovanou, aj.)

Kromě toho je závažná okolnost, že lidská duše po oddělení od těla prožívá čas jinak, než jak jej prožívá během spojení s tělem. Pozemské trvání v čase měří lidé podle toho, co bylo, je a bude. Lidské měření času jde od minulého přes přítomnost k budoucímu, znamená tedy měření pohybu.

Jak lidská duše po smrti vnímá čas?

Čas duchové bytosti je jiného rázu, než čas jiných tvorů ve světě. Je pravda, že mezi kterýmikoli dvěma okamžiky je prostřední čas, pokud je čas souvislý. Ale u andělů, kteří přirozeně nemají tělo a proto nepodléhají vesmírnému pohybu, který je hlavně měřen souvislým časem, bere se čas jako sama následnost úkonů rozumu. Tak se tedy rozumí, že první okamžik u andělů odpovídá úkonu andělské mysli, kterým se sama k sobě obrací skrze večerní poznávání: protože v první den (Genese) se připomíná večer, a ne ráno. A tento úkon byl ve všech dobrý. Ale od toho úkonu se někteří obrátili ranním poznáváním ke chvále Slova, kdežto jiní, pyšní, se stali noci. A tak první úkon byl společný všem, ale v druhém se rozdělili. Proto v prvním okamžiku byli všichni dobří, ale v druhém byli dobří oddělení od zlých (S.th.,I, 63, 6 k 4). Andělův pohyb není v okamžiku, nýbrž v čase.

Lidská duše po smrti těla je stále inteligentní duchový tvor, takže se podobá andělu, jenž vidí mnohé. Tedy tvorové vidoucí Boha poznávají a rozněčují se postupně, neboť čas znamená postupnost. Třebaže je lidská duše v očištěnci zcela nehybná a může jen trpět, přesto může být Božím podnětem uvedena do pohybu, což se může dít pro dobro a duchovní růst lidí žijících ve světě). Rychlost případného pohybu duchové bytosti není podle velikosti její síly, nýbrž podle její vůle.

Způsob, jak lidská duše po smrti poznává čas, je obdobný andělskému poznávání času. Duchová duše nepoznává

budoucnost tak, jak je sama v sobě, protože takové poznání je vlastní jedině Bohu.

K tomu, že lidská duše oddělená od těla poznává a prožívá čas jinak, než jak jsme tomu zvyklí v pozemském životě, a že samotný čas duchové bytosti plyne jinak, než bytosti pozemské, přispívá pro lidskou duši ještě další okolnost: předně, velikost posmrtného trestu odpovídá velikosti trýzně, kterou trest působí v potrestaném, a má odpovídat velikosti rozkoše nebo aspoň uspokojení dosaženého hříchem. Naproti tomu trvání posmrtného trestu neodpovídá vždy délce dosažené rozkoše či uspokojení. Delší trest zde nepostihuje ani tak okamžiky trvání rozkoše, nýbrž rozpoložení ducha a srdce, v nichž hřích může trvat dlouho, buď jako touha, anebo jako dlouhé prožívání v paměti: Já však vám říkám, každý, kdo hledí na ženu se žádostivostí, už s ní zhřešil ve svém srdci. (Mt 5, 27-28)

Místo očistce hraničí s peklem, takže je to stejný oheň, který trápí zavržené duše v pekle, a jenž v očistci spravedlivě očišťuje. Bezprostředněji je však místo očistce spojené s nebem, kde jsou duše blažených, a kam duše z očistce po nějaké době přejdou.

Očistcové tresty se podstatně neliší od pekelných, ovšem s tím rozdílem, že tresty očistcové jsou dočasné. Tresty, jímž je duše v očistci vystavena, jsou podobně jako tresty zavržených duší dvojí. Dvojí hledisko trestů odpovídá dvojímu hledisku hříchů. Tak, jako se člověk hříchem jednak odklání od Boha a jednak ulpívá na tvorstvu, tak i v očistci lze rozlišit dvojí očistný trest. Záporný, tj. trest odloučení od Boha (poena damni) a kladný, tj. trest smyslů (poena sensus).

Duše směřuje k vlastnímu zdokonalení. Okamžikem smrti, kdy se duše odděluje od těla, rázem duše nabývá své vrcholné vnímavosti vůči nejlepšímu Dobru. Poznává nesmírnou hodnotu Dobra, kterým je Bůh. Má sice jistotu o svém budoucím bezprostředním spojení s vrcholným Dobrem, ale nemůže nic vykonat pro své přiblížení se tomuto Dobru, nýbrž musí pro toto své přiblížení se k Němu něco vytrpět. To je záporná stránka trestu, jemuž je duše v očistci vystavena. Přitom je lidská duše utvrzena v dobrém, hlavně v božské lásce, takže každý úkon její vůle je úkonem božské lásky. Od záporné stránky očistného trestu nelze oddělit stránku kladnou. V souvislosti s kladným trestem smyslů se uvádí především oheň. Nejde o pozemský oheň, nýbrž o jiný oheň, který hoří aniž ho ubývá, svítí aniž něco osvětluje, pálí aniž by hřál. Přesto je to skutečný oheň. Tímto ohněm tedy nemůžeme rozumět pouhé vyjádření vnitřní bolesti trpících duší. Tento oheň skutečně

existuje a způsobuje nové utrpení v duši v očistci, jiné utrpení, než způsobuje duši samotná dočasná oddělenost od Boha. Očistný oheň se liší od pozemského ohně několika vlastnostmi:

Pozemský oheň je přímý výsledek chemické reakce, kdežto oheň očistný je bezprostředně způsobován a udržován Boží spravedlností a láskou.

Pozemský oheň může působit na duši pouze prostřednictvím těla, kdežto očistný oheň trápí duši v očistci bezprostředně.

Pozemský oheň zhasne, jakmile se vyčerpá palivo a kyslík, kdežto očistný oheň ustane pro každou jednotlivou duši v očistci zvláště teprve tehdy, až se daná duše v očistci očistí, nejpozději však až na Posledním soudu.

Pozemský oheň osvětluje, zahřívá, přináší různý užitek člověku, který ho ovládá a řídí, zatímco očistný oheň slouží jen k očistě duše v očistci a vymyká se lidské vůli.

Očistný oheň má takovou vlastnost, že se může dotýkat nehmotného ducha a v jistém smyslu ho dočasně udržovat na místě jakoby v zajetí jménem Boží spravedlnosti a lásky. Tento oheň není přitom ničím vnějším vůči duši v očistci, nýbrž se dotýká samotného bytí očišťované duše, objímá je a svírá je, takže kamkoli by se očišťovaná duše pohnula v prostoru nebo v čase, všude by jej vlekla sebou ještě pronikavější a tíživější.

Duše v očistci jsou prostorově omezeny, ale na rozdíl od trojrozměrného těla, které zaujímá svou velikostí nějaké místo v prostoru, duši je sevřeno místo, nikoli duše místem. Očistný trest smyslů může přitom spočívat jedině v tom, že k danému stavu, v němž duše obklopuje místo, přibývá jako postih to, že duše je na způsob hmotného tělesa místem sevřena či obklopena. Tak se stává, že duše v očistci je kromě toho, co je jí vlastní, že totiž nepodléhá místu jako sevřená místem, nýbrž naopak místo svírá, je navíc vystavena tomu, že danému místu podléhá právě jako tímto místem sevřená. To má neblahé důsledky. Jestliže se lidská duše v očistci dotýká nějakého místa tak, že ho objímá a svírá, a zároveň z důvodů očisty je od téhož místa objímána a svírána, pak se tyto dvě vlastnosti vzájemně ruší. Praktickým dopadem toho je, že se daný prostor, kterého se duše dotýká, v okamžiku dotyku ničí s prostorem majícím zde z důvodu očisty duše opačné vlastnosti. Právě onen ničivý záběr prostoru s anti-prostorem může být tím zvláštním, nepozemským a přece skutečným ohněm, kterým trpí duše, zbavovaná takto vlastnosti, která ji přibližuje andělům, kteří se dotýkají nějakého prostoru tak, že ho obklopují.

Má to ještě jiné neblahé důsledky pro duši v očistci. Je-li vlastností lidské duše po smrti to, že se může na Boží podnět pohybovat prostorem a časem podobně jako anděl, pak je duše z očistných příčin vystavena omezení pohybu. Před očistným trestem nemůže uniknout ani prostorem ani časem. Ba dokonce každý pokus o únik by znamenal postižení větším utrpením. Pokud se duše v očistci pohne z nějakého místa nebo času tak, jak je jí vlastní jako duchové podstatě podobné andělu, ve styku s novým prostorem, který duše objímá, se ihned dostavuje prostor, který naopak objímá duši, a duše je trpně vystavena jejich ničení.

Tento proces se shoduje s cílem očistného procesu, kterým je to, aby se duše stala utrpením pokornou, V očistcovém ohni se odtrpí tíhnutí duše ke hříchu. Žádoucí pokora se u duše v očistci projevuje tím, že se duše nepohybuje, nýbrž raději zůstává netečná, a v prostorové a časové stálosti přijímá očistný trest.

Rozum nemůže udat pádný důvod, který by přesně určoval umístění očistce. Pro lidský život v tomto světě má očistec význam spíše jako stav, kdežto místo očistce je pro nás rozličné či vcelku proměnlivé

Jako je v tělesech tíže a lehkost, jimiž jsou tažena na místo, které je koncem jejich pohybu, tak je i v duších zásluha nebo vina, jimiž docházejí duše k odměně či trestu, což jsou konce její činnosti. Proto tak, jako je těleso tíhou či lehkostí vedeno na své místo, tak duše ihned po oddělení od těla, které ji drželo ve stavu cesty, dosahuje odměny nebo trestu. Všude v Božích dílech se zachovává zákonitost. Tato zákonitost platí také o místě, kde se nacházejí duše zemřelých.

Tato zákonitost se týká také prostorových poměrů příznačných pro duše v očistci.

Duše je v těle jako svírající, ale ne jako sevřená. Podobně jako anděl je i lidská duše po smrti na jednom místě tak, že se bezprostředně stýká s místem na způsob svírajícího, proto může být jen jedna na jednom místě.

Duše oddělená od těla v očistci je ve stavu nehybnosti, ale má schopnost se pohybovat, a pokud ji k takovému pohybu uvede Bůh, pak se podle Boží vůle pohybuje.

K dalším vlastnostem lidské duše oddělené od těla tedy náleží jistý pohyb, který se podstatně liší od pohybu hmotných těles, kdežto případně nižším stupněm či rozsahem se liší od pohybu andělů. Lidská duše, oddělená od těla, není (podobně jako anděl) na místě jako souměrná a sevřená, nýbrž spíše jako svírající. Proto není třeba, aby její případný pohyb na místě byl souměrný s místem, ani

aby byla podle jeho požadavku, aby měla souvislost z místa, nýbrž je pohybem bez souvislosti. Protože je duše oddělená odtěla, podobně jako anděl, na místě pouze stykem silou, je nutné, aby její pohyb na místě nebyl nic jiného než různé styky s různými místy postupně a nikoli zároveň, protože nemůže být současně na více místech. Takové styky pak nemusí být souvislé.

Může se však najít nějaká souvislost v takových stycích. Protože nic nebrání označit duši oddělené od těla (podobně jako andělu) místo dělitelné pro styk její síly, jako se tělesu označuje dělitelné místo pro styk jeho velikosti. Proto, jako těleso postupně a nikoli zároveň opouští místo, na němž dříve bylo. Proto (jako těleso postupně a ne zároveň opouští místo, na němž dříve bylo), také lidská duše, oddělená od těla (podobně jako anděl) může postupně opouštět dělitelné místo, na němž byla dříve, a tak její pohyb bude souvislý. A může také zároveň opustit celé místo a najednou utkvět na celém druhém místě, a tak její pohyb nebude souvislý.

Na začátku svého souvislého pohybu je lidská duše bez těla (podobně jako anděl) na celém dělitelném místě, od něhož se začíná pohybovat, ale když je v pohybu sám, je v části prvního místa, které opouští, a v části druhého místa, které zaujímá. Okolnost, že lidská duše po smrti může (podobně jako anděl) zaujmout část dvou míst, přísluší jí z toho, že dělitelné místo může zaujmout uplatněním své síly, jako těleso uplatněním své velikosti. Z toho vyplývá pro těleso, pohyblivé podle místa, že je dělitelné podle velikosti; kdežto pro duši oddělenou od těla (podobně jako pro anděla) z toho plyne, že její síla může být uplatněna vůči něčemu dělitelnému.

Místní pohyb lidské duše oddělené od těla (podobně jako pro anděla) může být souvislý a nesouvislý. Je-li souvislý, nemůže se duše pohybovat od jednoho okraje ke druhému, aniž by prošla prostředkem. Vždyť prostředkem je to, k čemu dříve přijde, co se souvisle mění, než v co se mění naposled. Pořad dřívějšího a pozdějšího v souvislém pohybu je podle pořadu dřívějšího ve velikosti.

Pokud případný pohyb lidské duše po smrti (podobně jako anděla) není souvislý, je možné, že přejde od nějakého kraje ke druhému, aniž projde prostředkem. Mezi každými dvěma krajními místy je nekonečně míst prostředních, ať se berou místa dělitelná nebo nedělitelná. U nedělitelných je to jasné, protože mezi každými dvěma body je nekonečně bodů prostředních, ježto dva body nikdy nejdou za sebou bez prostředku.

To je nutno říci také o dělitelných místech. Dokazuje se to ze souvislého pohybu nějakého tělesa. Těleso se nepohybuje od místa k místu, leda v čase. Ale v celém čase, měřícím pohyb tělesa, nelze brát dvě nyní, v nichž by těleso, které se pohybuje, nebylo pokaždé na jiném místě, protože kdyby bylo na jednom a tomtéž místě ve dvou nyní, vyplývalo by z toho, že by tam stálo, protože stanout není nic jiného, než být na stejném místě NYNÍ a DŘÍVE. Ježto mezi prvním a posledním NYNÍ času, měřícího pohyb, je nekonečně NYNÍ, je třeba, aby mezi prvním místem, u něhož končí pohyb, bylo nekonečně míst. Dá se to smysly sledovat takto. Má-li jedno těleso jednu píd', a cesta, kterou prochází, má dvě pídě, je jasné, že první místo, od něhož začíná pohyb, má jednu píd', a místo, na kterém se pohyb končí, má druhou píd'. Je také jasné, že začíná-li se pohybovat, zvolna opouští první píd' a vstupuje do druhé. Jak se tedy dělí velikost pídě, podle toho se množí prostřední místa. Protože každý bod, označený ve velikosti první pídě, je počátkem jednoho místa, a bod, označený ve velikosti druhé pídě, je jeho koncem. Proto, ježto je velikost do nekonečna dělitelná, a bodů je také nekonečně možných v každé velikosti, vyplývá z toho, že mezi kterýmikoli dvěma místy je nekonečně míst prostředních.

Pohyblivé pak neobsáhne nekonečnost prostředních míst, leda souvislým pohybem. Je to proto, že, jako je prostředních míst nekonečně možných, tak také při souvislém pohybu lze brát nějaká nekonečná v možnosti. Není-li tedy pohyb souvislý, všechny části budou v uskutečnění spočteny. Jestliže tedy kterékoli pohyblivé se pohybuje pohybem nikoli souvislým, vyplývá z toho, že buď neprochází všemi prostředky, nebo, že v uskutečnění čítá nekonečno prostředků, což je nemožné. Pokud tedy případný pohyb lidské duše po smrti (podobně jako anděla) není souvislý, neprochází všemi prostředky.

Pohyb od kraje ke kraji, a nikoli přes prostředek, může příslušet duši oddělené od těla (podobě jako andělovi), ale nikoli tělesu. Protože těleso je odměřeno a sevřeno místem. Proto musí sledovat ve svém pohybu zákony místa. Podstata lidské duše oddělené od těla (podobně jako podstata anděla) nepodléhá místu jako sevřená místem, ale je vyšší než ono, jakožto svírající. Proto je v její moci upnout se k místu, jak chce, buď skrze prostředek nebo bez prostředku.

Případný pohyb lidské duše po smrti (podobně jako pohyb anděla) je v čase. A to v souvislém čase, je-li jeho pohyb souvislý. V nesouvislém pak, není-li jeho pohyb souvislý (obojím způsobem se

totíž děje tento pohyb). Souvislost času je ze souvislosti pohybu. Ale ten čas, ať je souvislý nebo ne, není totožný s časem, kterým je měřeno všechno tělesné.

Není-li čas pohybu lidské duše oddělené od těla (podobně jako anděla) souvislý, nýbrž je nějakou následností těch nyní, nebude mít poměrnost s časem, který měří pohyb tělesného, jenž je souvislý, protože není stejného rázu. Je-li však souvislý, může sice mít poměrnost, nikoli pro poměrnost pohybujícího a pohybovaného, nýbrž pro poměrovost velikostí, v nichž je pohyb. A mimo to rychlost pohybu duše oddělené pod těla (podobně jako anděla) není podle velikosti jeho síly, nýbrž podle určení jeho vůle. Čas jejího bytí (podobně jako andělova bytí) může být nesouvislý. A tak může být v jednom okamžiku na jednom místě a v jiném okamžiku na jiném místě, aniž by byl nějaký čas prostřední. - Je-li však čas jejího bytí (podobně jako andělova bytí) souvislý, v celém čase před posledním nyní vymění nekonečně míst. Je však částečně na jednom ze souvislých míst a částečně na jiném, ne že by její podstata byla dělitelná, nýbrž proto, že se její síla uplatní k části prvního místa a k části druhého.

Podobně jako se děje případný andělský pohyb probíhá také případný pohyb lidské duše v očištcí, avšak žádným z těchto případných posmrtných pohybů nemůže duše uniknout před očištným utrpením ani si je nemůže zkrátit. Duše v očištcí se o takový únik před očišťováním ani nesnaží, protože jej naopak ochotně podstupuje. Jde však o to, že se ochotně podřizuje případnému Božímu sebe uvedení do pohybu. To se může dít pro duchovní vedení lidí ve světě.

Další podrobnosti o očištcí je možno nalézt v knize Tomáš Bahounek OP, Maska a tvář očišty, Olomouc 1997 Vyd.Matrice cyrilometodějská, Nihil obstat: P.ThLic.Albert Beneš OP.

Zdraví a žehná

Tomáš Bahounek OP

(Pokr.)

**BRNĚNSKÁ AKADEMIE DUCHOVNÍHO ŽIVOTA
CT.PATRIKA KUŽELY, OSVĚTIMSKÉHO MUČEDNÍKA**
(pokr.)

Jako stíny se za Patrikem plouží další zájemci o dokonalost. Jejich další postup tak trochu závisí také na tom, zda je nechá plácet se ve školských obtížích bez podpory, anebo je bude znovu a znovu podporovat, až k té poslední studené maturitní lázni, činící z gymnásia některým studentům noční můru.

Pepku, příteli, - oslovuje o čtyři roky mladšího synka zaměstnanců premonstrátů ve Staré Říši, - měj důvěru, že šťastně dostuduješ střední školu - vždyť jistě kvinta byla kritický rok, a ta už je za tebou. Jenom pomýšlej pomaloučku na maturitní předměty a zajišťuj se v nich. Nejbližší cíl ovšem máš zlepšit si prospěch do pololetí.

Pokusím se, ale řekni mi, jak se vede v noviciátu našim vyznavačům sportu? - Ozývá se Koudelka.

Docela dobře. Do zimy jsme měli dost znamenitou náhradu za juvenátní kopanou - hodinu volleyballu denně. Dvakrát týdně vykonáme tříhodinovou vycházku po okolí Olomouce. Jednou za měsíc, obyčejně však častěji, trávíme den na Kopečku.

A co jinak?

Učíme se mlčet, ale vědomí, že musíš mlčet, mění se v radostné vědomí, že smíš mlčet, totiž mlčet vůči vnějšímu světu, abys mluvil tím živěji, důvěrněji uvnitř s tím, kdo jediný zasluhuje, abychom mu věnovali všechnu pozornost. Děkuji Pánu za velikou milost, že mi dovoluje zanikat ve společném životě a tak se zbavovat sebe. Z hlediska světské demokracie je ovšem úplná ptákovina.

Jak to dokážeš?

Vede mě k tomu poslušnost pokorného podřízeného podle vzoru Ježíše Krista. Právě Pán mi říká:

Synu, kdo se snaží vymykat z poslušnosti, sám se vymyká z milosti; a kdo usiluje o něco soukromého, ztrácí to, co je společné. Kdo rád a ochotně vzdoruje svému představenému, je to znamení, že jeho tělo ho ještě dokonale neposlouchá, ale často se mu vzpírá a reptá.

Chceš-li si tedy podmanit své tělo, uč se ochotně podřizovat se svému představenému. Ovládneš-li vnitřního člověka, snáze budeš přemáhat vnitřního nepřítele.

Není obtížnějšího a horšího nepřítele tvé duše, než ty sám sobě, když se s duchem dobře nesrovnáváš. Je naprosto nutné, aby sis osvojil pravé pohrnutí sebou samým, chceš-li vítězit nad tělem a krví. Dokud se totiž příliš nezřízeně miluješ, dotud se zdráháš úplně se odevzdat do vůle jiných.

Co však dosahuješ velikého, jestliže ty, kdo jsi prach a nic, se kvůli Bohu podřizuješ člověku, když já, Všemohoucí a Nejvyšší, který jsem všechno stvořil z ničeho, jsem se pro tebe, člověče, pokorně podřídil? Stal jsem se ze všech nejpokornější a nejponiženější, abys překonával svou pýchu Mou pokorou.

Uč se poslouchat, prachu! Uč se ponižovat, země a bláto, a všem se sklánět pod nohy!

Uč se lámat svou vůli a osvědčovat všelikou podřízenost.

Rozpal se proti sobě a netrp, aby v tobě žilo nafukování; ba učíš se tak podřízeným a malým, aby po tobě mohli všichni chodit a pošlapávat tě jako bláto na náměstích.

Na co si můžeš, marný člověče, stěžovat?

Čím, bídný hříšníku, můžeš odpírat těm, kteří ti činí výtky, ty, který jsi tolikrát urazil Boha a mnohokrát sis zasloužil peklo?

V Mých očích však dosahuješ milosti, protože tvá duše je před Mou tváří drahá, abys poznával Moje milování a vždycky byl vděčný za Moje dobrodiní; a abys v sobě ustavičně pěstoval pravou podřízenost a pokoru a trpělivě snášel vlastní povržení.

Tohle ti radí Pán, ale co radíš, Patriku, ty mně? – Vyzvídá Koudelka.

Hm, neznám už tvoje možnosti, ale - ať už někam půjdeš o prázdninách nebo ne - hled' si udělat vážný kus práce pro školu. Snaž se zdokonalit v některém maturitním předmětu. Nejvhodnější je ovšem němčina, protože se dá nejsnáze soukromě studovat.

Myslíš?

My si hledíme ve volném čase hlavně francouzštiny. Bratr Josef mluví francouzsky skoro víc než česky, bratr Lukáš se zakouzl do silné Rocherovy učebnice na základě latiny, i bratr Dominik trochu vedle toho, že nelítostně týrá harmonium i bratr Josef a Lukáš. Já už pomalu čtu francouzské knihy, ovšem se slovníkem. Dva bratři novici, které neznáš, dovedou pěkně francouzsky. Číst knihy duchovního obsahu je náramně lehké, je to latina okleštěná od koncovek. Ovšem od takové "znalosti" jazyka je velmi daleko k mluvení jím. Co dovedu z angličtiny, to si hledím udržet četbou třeba anglického „Následování“. Více budu číst až příští rok – to budu mít přístup do knihovny - ovšem najdu-li si čas vedle studia filosofie.

Jaké je to olomoucké řádové studium? – Ptá se Koudelka.

Naše řádové studium je v Olomouci zřízeno od té doby, co bylo získáno více dorostu. Zprvu jsme měli jen několik solidních profesorů, jako otcové Ambrož Podhradský, Emilián Soukup, Bernardin Skácel, Augustin Scherzer, Ignác Hykede, Michael Kameníček, který učil dějinám filosofie, Němec otec Schlesinger, který vyučoval latinsky. Po nich nastupují mladší otcové Braitto, Habáň, Škrabal, Dacík, Švach, Čala. Jak už to bývá, mladší se dívají na starší dost přes prsty, jako třeba otec Method Habáň na otce Ignáce nebo Bernardina.

Za našich časů u nás působí profesori sice přísní, ale velmi milí. Přímo cítíme, jak jsou učení a že nám dávají všechny své vědomosti, takže je máme rádi s opravdovou láskou.

Takže jak si to studium užíváš, Patriku? – Ozývá se Koudelka.

Po roce noviciátu, kdy jsme se nemuseli starat o rozdělení času, protože nám denní pořádek podrobně určoval zaměstnání takřka na každou čtvrt hodinu - musíme si času všímat, abychom ho účelně využili. Je nám v tom ponechána značná volnost, abychom se tak připravovali na apoštolský život, který vyžaduje značnou samostatnost i přes předpisy stanov řádu.

Tak třeba dnes, v pátek, jsme začali „poslouchat přednášky“, tedy už ne „chodit do školy“, abych nesnižoval vážnost našeho učiliště!

Kolik toho vůbec máte?

Máme šest předmětů, třináct hodin. Jenže najednou si lépe uvědomuješ, jakou cenu má neustálá modlitba.

Jak to myslíš, Patriku.

Koukni, Josefe, dosud mi byla modlitba snad jen částí denního programu, pouze část života - kdežto tady poznávám, že život sám musí být stálá modlitba, totiž styk s Bohem, protože k tomu a jedině k tomu jsme stvořeni a jinak život není žádný život, nemá smysl. Naše studium by běželo naprázdno, takže bychom se z něho jenom nafukovali. Modlitbou si vyprošují více opravdové víry, lásky a naděje, aby mě i to nové poznání nadnášelo či povznášelo, abych mohl překročit vlastní stín.

K takovému činu, vedoucímu k vlastnímu sebepřekonání, vlastně vybízí celá novodobá německá filosofie, hlavně Nietzsche. – Připomíná spolužák.

Ach, mává rukou Patrik, - tihle mudrlanti jsou vedle jak ta jedle, když o něco takového usilují bez Boha. Znovu a znovu si připomínám, co uvádí náš Pán proti marné a světské učenosti: Synu, nedávej se unášet krásnými a důmyslnými výroky lidskými. Neboť Boží království není v řeči, nýbrž v moci. Drž se mých slov, která zaněcují srdce a osvěcují mysl; budí zkroušenost a přinášejí nejrůznější potěšení. Nikdy nečítej slovo pro to, aby ses mohl zdát učenějším nebo moudřejším. Přičiňuj se o umrtvování svých chyb, neboť to ti bude mnohem prospěšnější nežli znalost mnohých nesnadných otázek.

Když mnoho přečteš a poznáš, vždycky se musíš vracet k jednomu základu. Já jsem, jenž učím člověka vědět, a maličkým uděluji jasnější chápání, než jakému lze se naučit od člověka. Komu já mluvím, bude brzy moudrý, a velmi prospěje duchem.

Běda těm, kteří mnoho zvláštních věcí všetečně od lidí vyhledávají a o to, jakým způsobem mi mají sloužit, se málo starají!

Já jsem, jenž pokornou mysl v okamžiku vyzdvihuji, aby pochopila více důvodů věčné pravdy, než kdyby byla deset let studovala ve školách. Já učím bez hluku slov, beze zmatku rozličných mínění, beze vši okázalosti, bez vyvracení důkazů. Já jsem, jenž učím pohrdat pozemskými věcmi, oškřiv si přítomné, vyhledávat věčné, libovat si ve věčném, vyhýbat se titulům, snášet pohoršení, skládat všechnu naději ve mne, nežádat si nic mimo mne, a nade všechno mne vroucně milovat.

Neboť kdo si mne zamiluje z celého srdce, ten se naučí božským věcem a vyslovuje podivuhodné věci. Více prospěl, kdo zanechal všeho, než kdyby studoval hlubokomyšlné otázky. Ale jedněm lidem sděluji věci obecné, jiným věci zvláštní; některým se lahodně ukazují ve znameních a podobenstvích, některým však v hojném světle vyjevují tajemství.

Jeden je hlas knih, ale ne všechny stejně poučuje; protože uvnitř jsem já, učitel pravdy, zpytující srdce, znající myšlenky, povzbuzovatel skutků, a rozdávám je jednotlivcům, jak koho uznám za hodného.

To ti, Patriku, nestačí ten studijní záběr, co máš za krkem, když mě pořád prosíš, abych ti sehnal v Praze nějaké učebnice esperanta? – Diví se Koudelka.

Potřebuji to, ale ne jen z nějaké honby za vědomostmi. Vždyť chci od nynějška jít jistou cestou svaté poslušnosti i v zevnějším životě denním, neboť myslím, že lépe je přijímat vděčně dary Boží než pyšně je odmítat.

Jen abys to nepřehnal.

V noviciátě i v letech svého filosofického studia pracuji velmi houževnatě především na zdokonalování své povahy a na svém duchovním růstu. Vrhám se do toho s velikou opravdovostí. Duše si musí vykasat rukávy a zbavit se všeho plevele, a je toho tolik. Je třeba pracovat s ohněm, jak nám zdůrazňuje otec převor už před obláčkou.

Znenáhla si jasněji uvědomuji, že stát se řeholníkem, vstoupit do kláštera, není ještě opustit všechno. Svým vstupem se zříkám jen malé části světa.

Uvědomuji si, že veškerá láska dohromady, kterou miluji rodiče, příbuzné a přátelé, není ničím proti nezřízené lásce k sobě. A to považuji za největší nebezpečí pro sebe. Proto proti tomu bojuji. Od nynějška chci jít jistou cestou svaté poslušnosti i v zevnějším denním životě, neboť myslím, že je lépe vděčně přijímat Boží dary, než je pyšně odmítat, a děkuji Pánu za velikou milost, že mi dovoluje zanikat ve společném životě a tak se zbavovat sebe.

Třebaže se ocitám v řádu s heslem VERITAS čili PRAVDA, o kterém se říká, že je to prostě řád vzdělanců, duch řádu je jiný – vzdělává se nejen rozum, nýbrž především srdce. Proto se převážná většina cvičení a známek týká pokory a lásky, a jenom poslední tečkou je nějaké to známkování.

Poznávám to tady na každém kroku. Především otec Method Habán, který nás učí filosofii, při níž nám vysvětluje aristotelsko-tomistickou nauku, nebo otec Pavel Škrabal, když nám dává hodiny biblistiky, či otec Emilián Soukup, přednášející morálku nebo otec Reginald Dacík, učící dogmatiku či otec Čala s etikou. Na konci roku jsou pak zkoušky.

Pro mě za mě, já nepotřebuji žádné vaše známkování, ani ty zkoušky, bratři. Dobře vím, co je v každém z vás, - říkává otec Silvestr Braitto, nicméně občas se nenápadně vyptává a zjišťuje, co umíme: - To proto, že vás chci učit nejen teologii církve, ale především, jak žít a modlit se s církví, prostě žít církevně.

Podobné svěží smýšlení mají také ostatní, kdo nás vzdělávají.

A co otec Emilián? – Namítal kterýsi z noviců:- Ve své morálce je ostrý jako břitva. Ten bývá někdy neústupně tvrdý jako sešlapaná podešev. Když se třeba hlásí do našeho řádu ještě třetí rodný bratr z domu Škrabalů, který už dal řádu vynikajícího biblistu otce Pavla a skvělého duchovního vůdce otce Alberta, kategoricky zvedá prst:

Ne! Tohle ne – tři rodní bratři nesmí být v řádu, jinak by tady vznikala nějaká nezdravá převaha.

S tím si nemusíte lámat hlavu, že tu někdo příliš úzkostlivě sedí na předpisech. Každému z nás by teď mělo jít především o příznivý rozvoj duchovního života řeholníka!

(Pokr. z knihy T.J.Bahounek OP, KRÁLOVSKÁ JÍZDA- Patrik Kužela, Brno 2011)

+++

Vydává: První sdružení přátel blah.Hyacinta Maria Cormiera O.P. v Brně, IČ: 70824118,
Tel.:737857272, TISK:OLPRINT, Brno, www.cormierop.cz, info@cormierop.cz
